

Sääntöjen valmistelu avoimelle kaasumarkkinalle

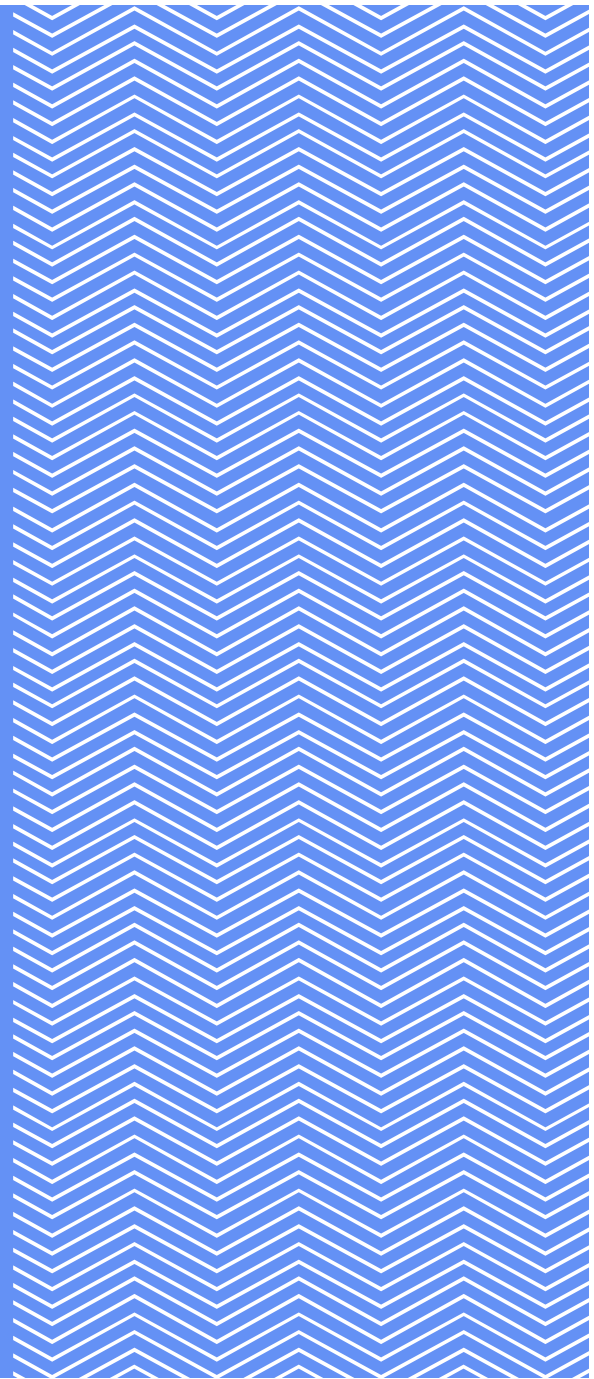
Leena Sivill, sääntöprojektin konsultti Gasumille
TKT, Head of Business Consulting, Enoro Oy
leena.sivill@enoro.com

Gasum

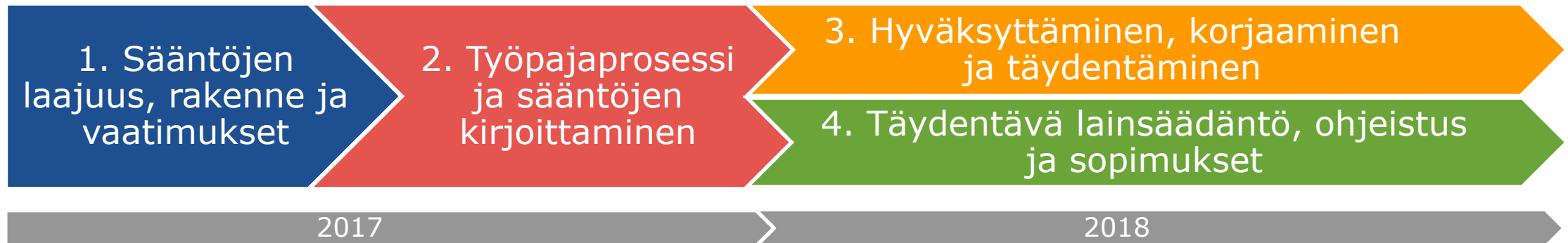
SISÄLTÖ

1. Markkinasääntöjen valmistelu 2017-2019
2. Markkinaroolit Suomessa
3. Tärkeimpiä muutoksia
4. Seuraavat vaiheet markkinasääntöjen osalta

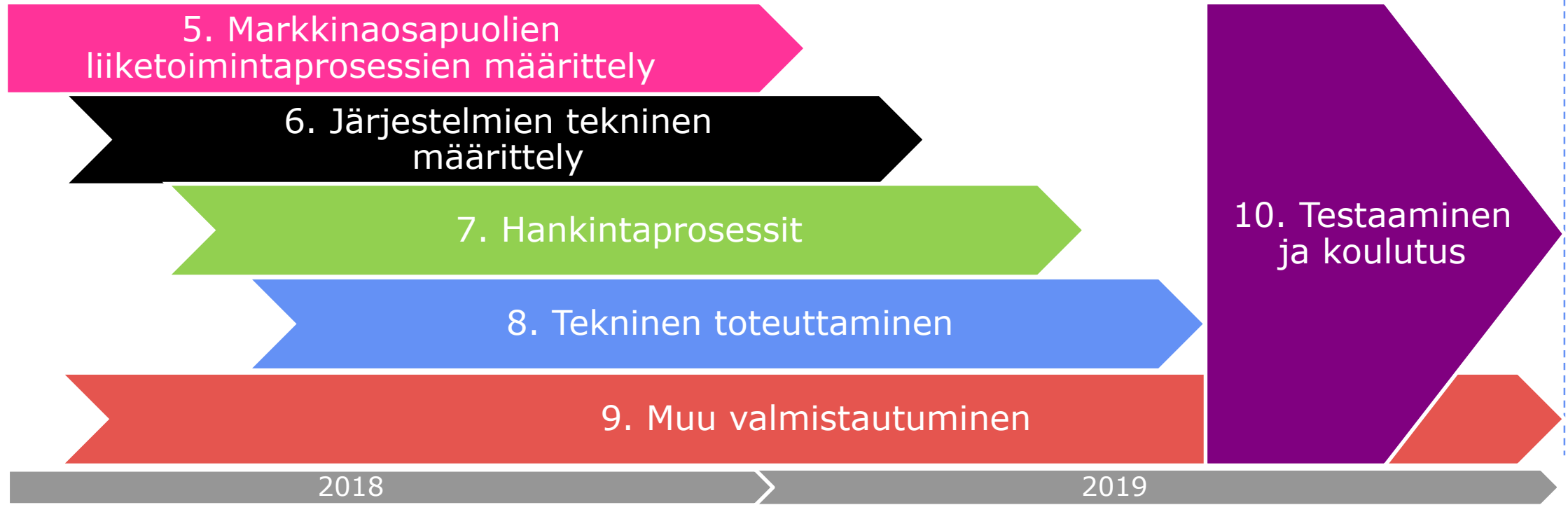
1. Markkinasääntöjen valmistelu

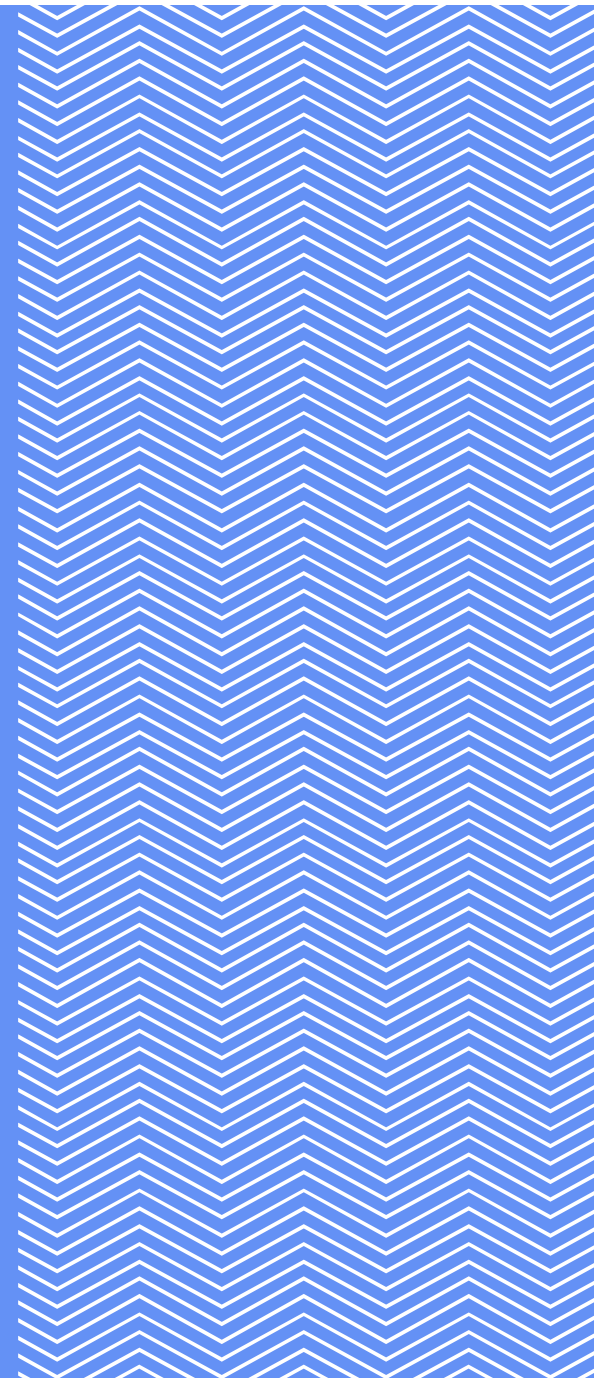
1. MARKKINASÄÄNTÖJEN VALMISTELU 2017-2018

1. TOTEUTUS 2018-2019

2. Markkinaroolit 2020 alkaen

2. AVOIMIEN MARKKINOIDEN LÄHTÖKOHDAT

1. Siirto- ja jakeluverkkoliiketoiminta pysyvät säänneltyinä monopoleina. Sen sijaan **kaasun tukku- ja vähittäismarkkinat avautuvat kilpailulle**. Tästä seuraa, että:
 - Jatkossa **siirto- ja jakeluverkoissa siirretään useiden osapuolten omistamaa kaasua**.
 - Jotta tiedettäisiin, kenelle siirrettävä kaasu kuuluu missä ja milloin, järjestelmällä on oltava **järjestelmävastaava**, joka pitää kirjaa siirretyistä määristä ja niiden omistajista.
 - Järjestelmävastaavana toimii siirtoverkonhaltija.
 - Järjestelmän muodostavat siirto- ja jakeluverkot yhdessä.
2. EU-lainsäädäntö edellyttää, että markkinamallina on nk. **syöttö-ottojärjestelmä**.
 - Syöttö-ottojärjestelmä määrittelee markkinaroolit ja yleisperiaatteet kaasun siirtämiselle ja kaupankäynnille koko järjestelmässä.

Tukkumarkkinat**Shipper**

- kaasuntoimitus siirtoverkon loppukäyttäjille ja vähittäismyymille
- kaupankäynti toisten shipperien ja traderien kanssa kahdenvälisesti ja Kaasupörssissä
- kaasun maahantuonti ja maastavienti sekä biokaasun verkkoonsyöttö
- siirtokapasiteetin varaaminen ja käyttö
- vastaa omasta kaupallisesta taseestaan*

Trader

- kaupankäynti shipperien ja traderien kanssa kahdenvälisesti ja Kaasupörssissä
- vastaa omasta kaupallisesta taseestaan*

Siirtoverkon loppukäyttäjä

- solmii toimitussopimuksen shipperin kanssa kaasun hankkimiseksi omaan käyttöön ja rekisteröi toimitussuhteen markkinaosapuolirekisteriin
- solmii liittymissopimuksen siirtoverkonhaltijan kanssa

Biokaasun tuottaja**Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija****Siirtoverkonhaltija**

- siirtoverkon ylläpito ja käyttö
- siirtoverkon mittaukset
- kaasun laatu
- järjestelmän toimituskyky ja fyysinen tasehallinta (sis. tasekaasun hankinta)
- siirtoverkon käyttöpaikat (syöttö ja otto) ja yhdyspisteet

Järjestelmäpalvelut

- markkinaosapuolirekisterin ylläpito
- järjestelmän taseselvitys ja kaupallinen tasehallinta
- virtuaalisen kauppapaikan ylläpito

Kaasupörssi

- kauppojen välittäjä ja selvittäjä

Kaasudatahub

- jakeluverkkojen määränjako eli jakeluverkkojen taseselvitys

Biokaasun sertifikaattijärjestelmä**Vähittäismarkkinat****DSO**

- jakeluverkon ylläpito ja käyttö
- jakeluverkon mittaukset
- jakeluverkon käyttöpaikat (syöttö ja otto)

Vähittäismyyjä

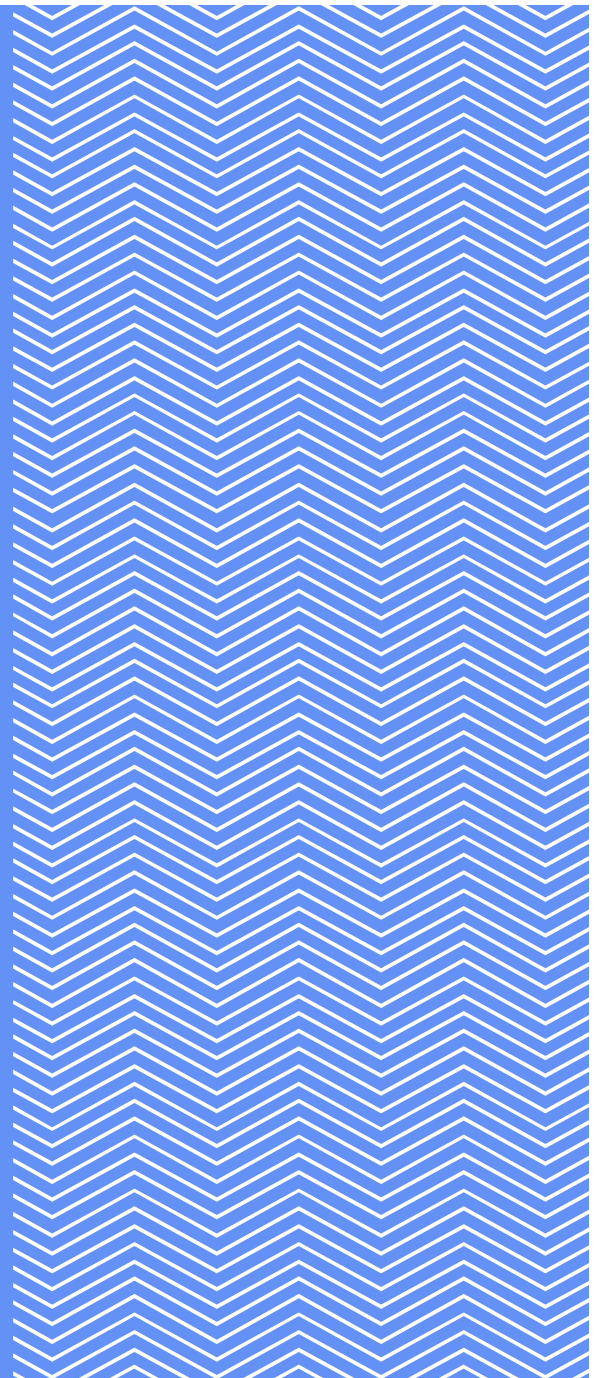
- solmii toimitussopimuksen shipperin kanssa vähittäismyyntiä varten ja rekisteröi toimitussuhteen markkinaosapuolirekisteriin
- määrittelee shipperit jakeluverkkojen käyttöpaikoille Kaasudatahubissa
- kaasunmyynti jakeluverkon loppukäyttäjille

Jakeluverkon loppukäyttäjä

- solmii myyntisopimuksen vähittäismyyjän kanssa kaasun hankkimiseksi omaan käyttöön
- solmii liittymissopimuksen ja verkkopalvelusopimuksen (jakelu) jakeluverkkoyhtiön kanssa

Biokaasun tuottaja

3. Tärkeimpiä muutoksia nykyiseen

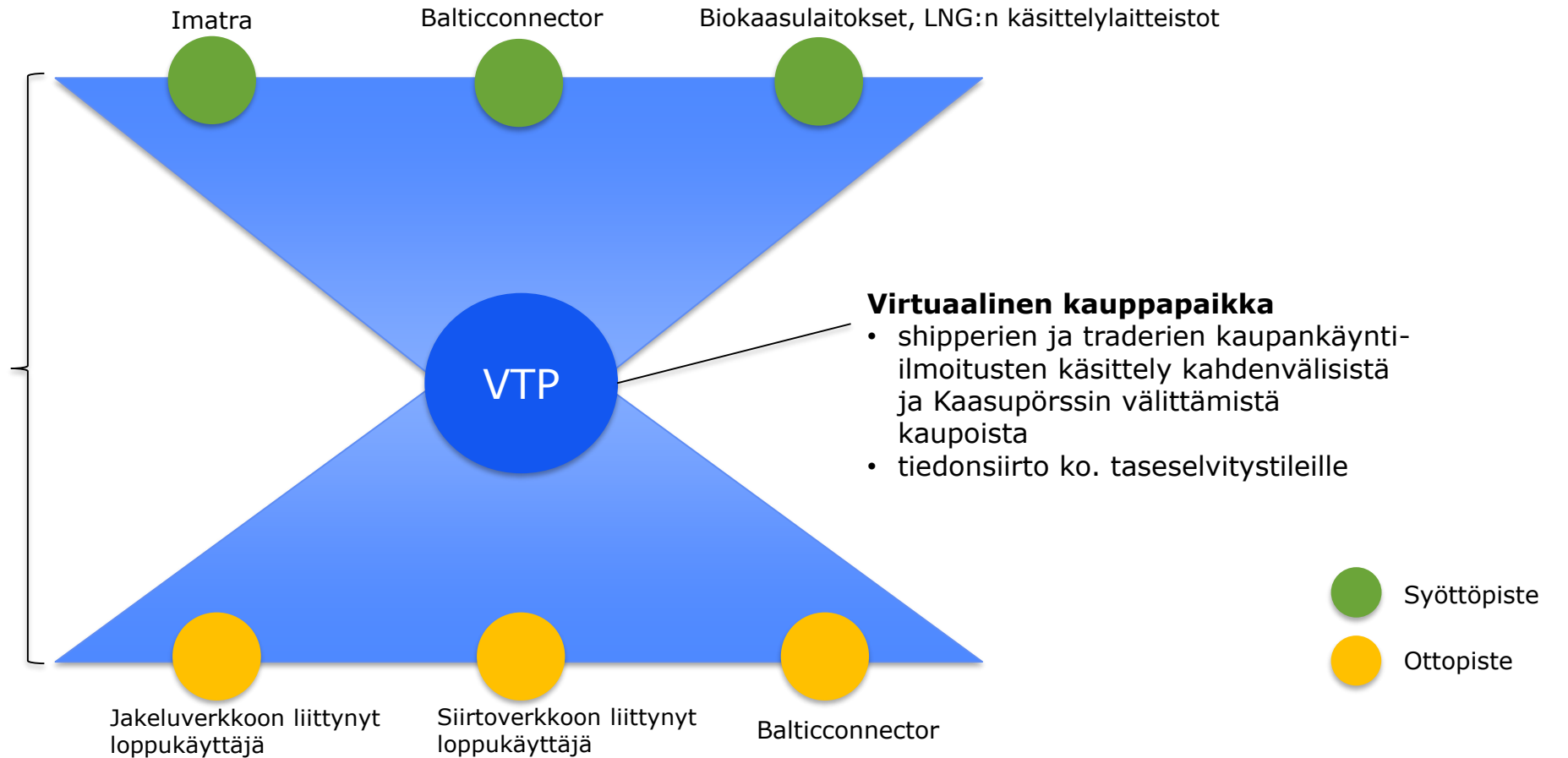
3. KAASUMARKKINOIDEN TUOTTEET TUKKUMARKKINOILLA

- **Kapasiteetti** kaasun siirtämiseksi kaasujärjestelmässä
 - Shipperin on varattava kapasiteettia kaasun siirtämiseksi a) syöttöpisteistä kaasujärjestelmään tai b) kaasujärjestelmästä ottopisteisiin.
 - Kapasiteetti varataan siirtoverkonhaltijalta ja kapasiteettisopimukset solmitaan siirtoverkonhaltijan kanssa.
- **Kaasu** siirtoverkon eri pisteisiin toimitettuna
 - Kaasun hinta sisältää kapasiteetin kustannuksia toimituspaikasta riippuen

3. KAASU SYÖTTÖ-OTTOJÄRJESTELMÄSSÄ

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa markkina-alueen ylläpidosta

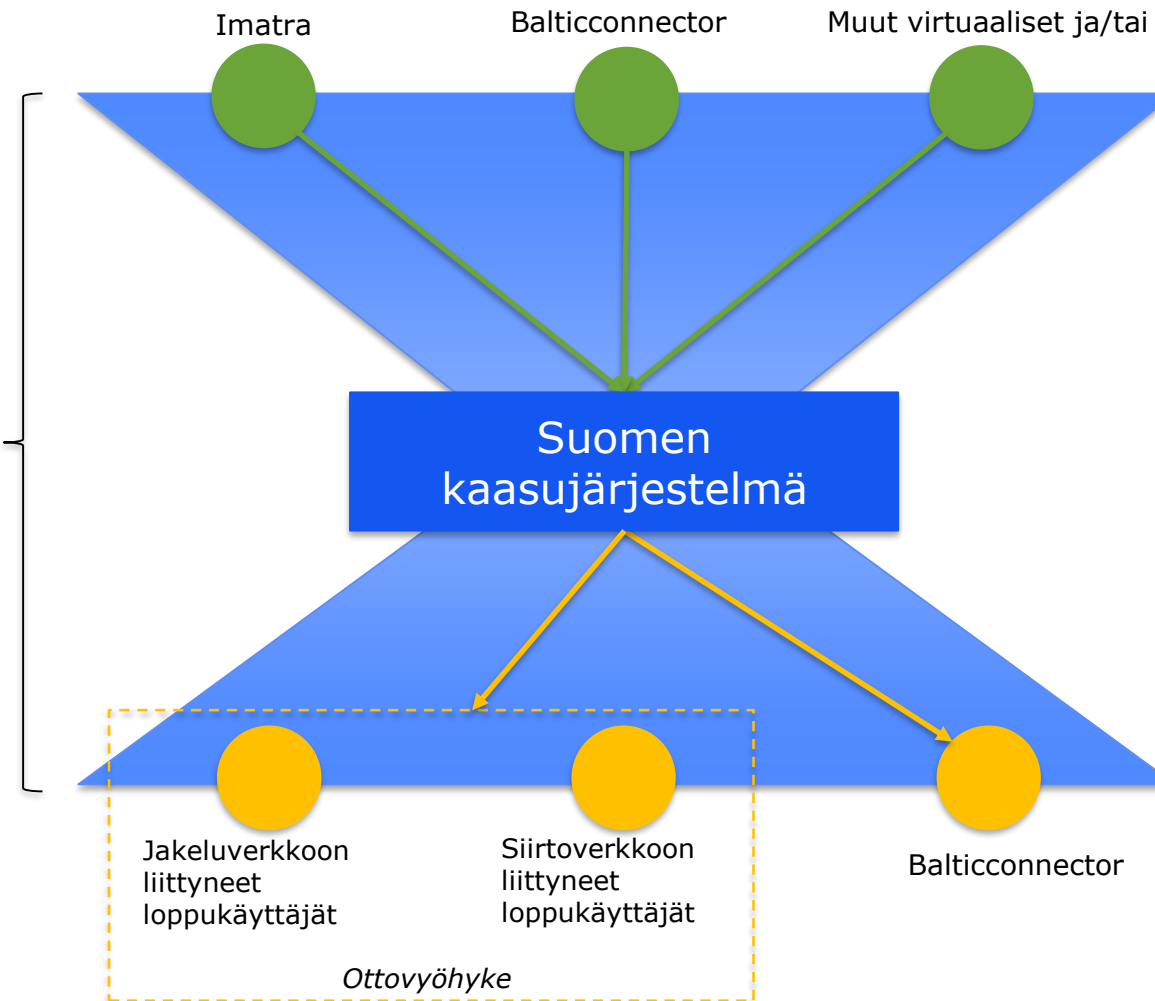
- markkinaosapuoleksi rekisteröitymisen käsittely
- tase selvitystililtä tasevastaaville
- virtuaalisen kauppapaikan ylläpito
- tasepoikkeamien laskenta ja neutralointi
- hankkii/myy fyysisen tasekaasun
- laskuttaa em. palvelut

3. KAASUNSIIRTO SYÖTTÖ-OTTOJÄRJESTELMÄSSÄ: KAPASITEETIN VARAAMINEN

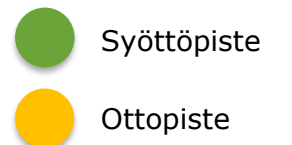
Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija

- ylläpitää kapasiteetin varausjärjestelmää
- käsittelee ja hyväksyy / hylkää shipperien kapasiteettivarauspyynnöt
- siirtää ja mittaa kaasumäärät siirtoverkossa
- vastaanottaa mittaustiedot Kaasudatahubista / jakeluverkoista
- laskuttaa kapasiteetin shippereiltä

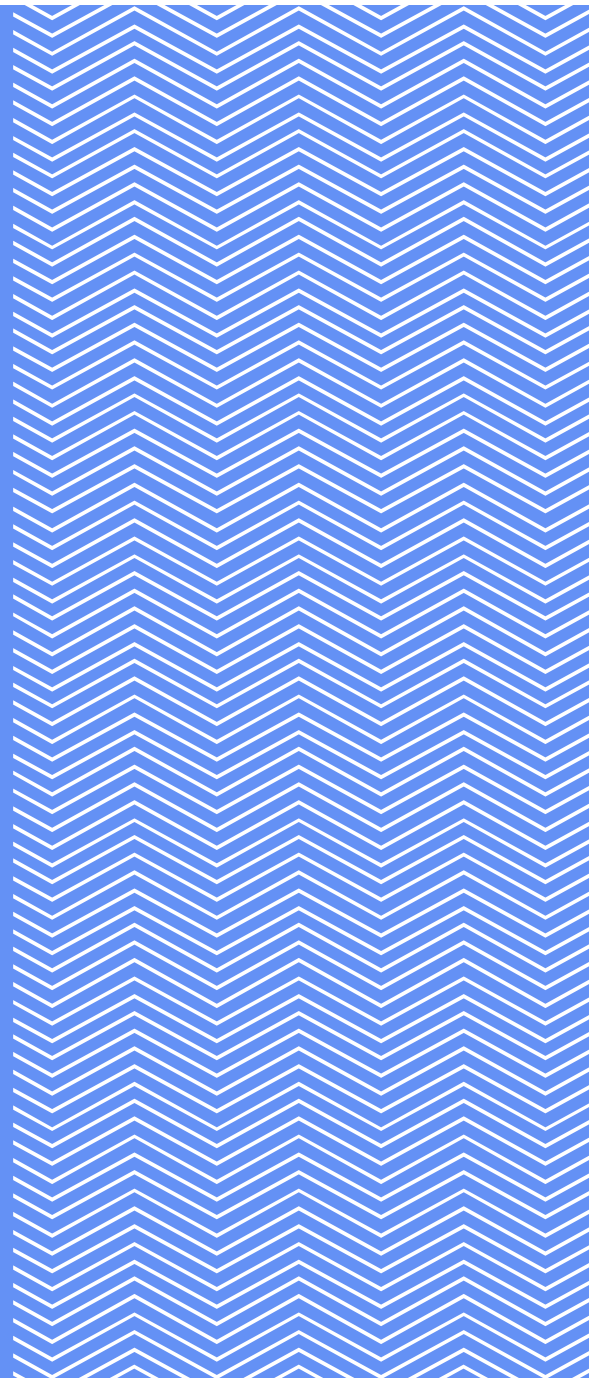

Shipper varaa tarvitsemansa määrän kapasiteettia syöttöpisteisiin, jotta TSO voi siirtää kaasun syöttöpisteistä Suomen kaasujärjestelmään.

Shipper varaa tarvitsemansa määrän kapasiteettia ottovyöhykkeelle ja Balticconnectoriin, jotta TSO voi siirtää kaasun Suomen kaasujärjestelmästä ottopisteisiin.

4. Markkinasääntöjen valmistelun eteneminen

4. MARKKINASÄÄNTÖJEN VALMISTELU 2017-2018

Tulossa olevat työpajat 2017-2018

- 1) Markkinasäännöt
 - 3. ja 13.11. Myyjänvaihto, yhteislaskutus toimituksen kytkentä ja katkaisu
 - 8.11. Mittaus
 - 13.11. Taseselvitys: taseryhmät, maakaasun valmisteverotus
 - 22.11. ja 5.12. Toimitusehdot ja laatu
 - 29.11. Kaasumarkkinainfo
 - 4. ja 13.12. Biokaasun säännöt
 - 15.12. Viimeistely
- 2) Kaasudatahubin prosessien määrittely
 - 8.11. Mittaus ja jakeluverkkojen taseselvitys
 - 20.11. Käyttöpaikkarekisteri
 - jatkuu 2018 tammikuussa

Työryhmässä

- TEM
- Energiavirasto
- Gasum
- Baltic Connector
- Kaasuyhdistys
- Biokaasuyhdistys
- jakeluverkkoyhtiöt ja vähittäismyyjät

Projektipäällikkö

Ville Rahkonen

ville.rahkonen@gasum.com